

7/3826

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

GÖRÜŞLE ve SÜRELİ

SAYI : KDD.SÖ.1.01/ 5410
KONU: Yazılı Soru Önergeleri

.../11/2004

08 KASIM 2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 22.10.2004 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7526 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan İğdır Milletvekili Prof.Dr.Dursun AKDEMİR'e ait 7/3825, Manisa Milletvekili Ufuk ÖZKAN'a ait 7/3826, Bursa Milletvekili Kemal DEMİREL'e ait 7/3827,7/3830, Konya Milletvekili Atilla KART'a ait 7/3828 ve Burdur Milletvekili Ramazan Kerim ÖZKAN'a ait 7/3829 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sami GÜÇLÜ
Bakan

EKLER:

- EK- 1 : Görüş 7/3825 (1 adet- 2 sayfa)
- EK- 2 : Görüş 7/3826 (1 adet- 2 sayfa)
- EK- 3 : Görüş 7/3827-3830 (2 adet- 3 sayfa)
- EK- 4 : Görüş 7/3828 (1 adet- 2 sayfa)
- EK- 5 : Görüş 7/3829 (1 adet- 1 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ**Önerge Sahibi****: Ufuk ÖZKAN
Manisa Milletvekili****Önerge No****: 7/3826**

Zeytin ağaçlarının kurummasına ve hızla yok olmasına neden olan *Verticillium* (Solgunluk) Hastalığı tüm zeytin üreticilerimizi endişelendirmektedir. Hastalık şu an Aydın, Akhisar ve Manisa'da yaygın olarak görülmektedir. Bir çeşit mantar olan hastalığın ithal edilen bir zeytin ağacı çeliği aracılığıyla bulaştığı ifade edilmektedir. Yaklaşık 500 bin civarındaki zeytin ağacımızın kurummasına neden olan hastalık Ege Bölgemizdeki toplam 65 milyon zeytin ağacımızı tehdit etmektedir. Kendi bölgemizdeki tütüne alternatif olarak hazırladığımız zeytinciliğimiz, ülke ekonomimizi de derinden etkileyecek ve sonrasında telafisi mümkün olmayacak sonuçlara doğru sürüklenmektedir. Bu durum tüm Ege Bölgesindeki tarımsal çaba ve çalışmaları olumsuz etkilemektedir. TBMM'nin 17.06.2003 tarihli 94. birleşimindeki "Doğrudan Gelir Desteği" başlıklı gündem dışı konuşmamda zeytin hastalığına dikkati çekmiş ancak bakanlık yetkilileriniz konuya ilgisiz ve kayıtsız kalmışlardır.

SORU 1) Bakanlığınızın bugüne kadar kuruyan ağaç sayısı konusunda kesin bir bilgiye sahip midir?

CEVAP 1) Hastalık, son yıllarda yapılan incelemelerde tüm zeytinci bölgelerimizde az veya çok görülmektedir. Aydın, Manisa (Akhisar, Gölarmara) ve İzmir'de daha yoğun, kuzey illerimizde ise daha az oranda bulunmaktadır. Hastalıktan kuruyan ağaç sayısı konusunda kesin bir rakam bulunmamakla birlikte, hastalığın yaygınlığının tespiti için Ege Bölgesinde Balıkesir, Muğla illeri arasında kalan zeytin alanlarında özellikle taban arazileri içeren pilot bölgelerde, Zeytincilik Araştırma Enstitüsü ve Bornova Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü koordinasyonunda Bakanlığımız İl Müdürlüğü elemanlarınca bir sürvey çalışması yapılacaktır

SORU 2) Hastalığın kaynağı nedir? Bu konuda ciddi bir araştırmanız söz konusu mudur? Mücadele yönteminiz ne olacaktır?

CEVAP 2) Zeytinde *Verticillium solgunluğu* (*Verticillium dahliae* Kleb.) hastalığının etmeni toprak kökenli bir patojen olup, ağaçların iletim demetlerini tıkayarak tek taraflı yada şiddetli enfeksiyonlarla ağaçların tümünün kurummasına neden olmaktadır. Hastalık etmeninin pek çok konukçusu olup hastalığa karşı etkin bir kimyasal bulunmamaktadır. Hastalıkla ilgili olarak Zeytincilik Araştırma Enstitüsü'nce yürütülen çalışmalarda hastalığa dayanıklı anaçların tesbiti ve zeytin çeşitlerinin hastalığa karşı etkileri araştırılmış olup, önümüzdeki yıllarda bu hastalığa karşı dayanıklı ve toleranslı anaçlar üzerine aşılansarak çeşitlerin yetiştirilmesi planlanmaktadır. Ayrıca Bornova Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü ve Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü tarafından hastalıkla ilgili olarak bölgede çalışmalara devam edilmektedir.

Bu hastalıkla ilgili olarak, gerek belirti tablosu ve gerekse mücadelesindeki kültürel önlemler hakkında yeteri kadar bilgi olmasına ve kurumlarda araştırmalar yapılmış olmasına rağmen, bazı hususların açık kaldığı, üreticilerimiz tarafından tam olarak benimsenmediği veya anlaşılmadığı, yazılı ve görsel basında doğru olmayan bilgilerin yer aldığı ve bu arada hastalığın aktif kontrolünü belirleyen, ancak henüz ruhsat almamış bazı uygulamaların yaygınlaşma eğilimine girdiğinin saptanması

üzerine üreticiler ve söz konusu hastalık hakkında yayım ve araştırma yapan kurumların katılımıyla 02.09.2004 tarihinde Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde bir 'workshop' düzenlenmiştir. Bunu takiben Aydın İlinde Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde 05.10.2004 tarihinde "Zeytinde Verticillium Solgunluğu" konusunda ikinci bir toplantı yapılmıştır. Bakanlığımızca, Zeytinde Verticillium solgunluğu üzerinde yapılması gerekenleri saptamak üzere; "Verticillium Çalışma Grubu" nun oluşturulmasına, Balıkesir, Muğla illeri arasında kalan zeytin alanlarında özellikle taban arazileri içeren pilot bölgelerde, Zeytincilik Araştırma Enstitüsü ve Bornova Ziraat Mücadele Araştırma Enstitüsü koordinasyonunda Bakanlığımız İl Müdürlüğü elemanlarınca bir sürvey çalışmasının yapılmasına, üreticilerin hatalı uygulamalarını önlemek ve toplumun doğru bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla yazılı ve görsel eğitim ve bilgilendirme çalışmalarına daha fazla ağırlık verilmesine ve hastalığa neden olan etmenin patotiplerinin belirleneceği, dayanıklı çeşit ve anaçların saptanacağı, kültürel önlemler esas alınarak etmenin topraktaki inokulum miktarının azaltılması ve kimyasalların hastalığa karşı etkisinin araştırılacağı konuları içeren Araştırma, Uygulama ve Yayım projesinin ilgili kurumların katılımıyla hazırlanmasına karar verilmiştir.

Söz konusu hastalığın yayılmasını önleyici bilgiler ve faaliyetler olarak çiftçi toplantıları, paneller, çiftçi broşürleri gibi eğitici yönde de çalışmalar yapılmaktadır.

SORU 3) Eğer hastalık yurtdışı kaynaklı ise bu ülkeye ilişkin yasal bir girişiminiz olacak mıdır?

SORU 3) Hastalık ilk kez 1946 yılında İtalya'da olmak üzere; Yunanistan, Fransa, İspanya, Suriye ve Fas'ta saptanmış, zeytin bahçelerinde önemli kayıplara neden olduğu belirtilmiştir. Ülkemizde de ilk defa 1972 yılında saptanmış olup, 30 yılı aşkın süredir bilinmesine rağmen bu süre içinde ciddi bir risk oluşturmamıştır. Ülkemizde söz konusu etmenle mücadele çalışmaları Dünya'da yapılan çalışmalara paralel olarak sürdürülmektedir. Hastalığın yurtdışı kaynaklı olup olmadığı konusunda herhangi bir kayıt bulunmamaktadır.

SORU 4) Konuya ilişkin önlemlerinizi nelerdir?

CEVAP4) Dünyada da etkin bir biyolojik ve kimyasal mücadele yöntemi bulunmayan bu hastalıkla mücadelede; Bakanlığımız tarafından, mevcut zeytin bahçeleri ile yeni kurulacak zeytin bahçelerinin hastalıktan korunması ve hususta alınması gereken kültürel önlemler ile bu konudaki önerilerin çiftçilerimizce uygulanması hususundaki tarımsal yayım çalışmaları devam etmektedir.